

БЪЛГАРСКА БАНКА
ЗА РАЗВИТИЕ

— ГОДИШЕН ОТЧЕТ 2023

www.bdbank.bg

СЪДЪРЖАНИЕ

ЗА НАС

Повече за нас	06
Стратегически приоритети и цели	09
Нашата група	12
Нашите партньори	16

ББР РЕЗУЛТАТИ 2023

Финансови резултати	26
Секторите, в които инвестирахме	33
Нашите продукти	38
Ключови събития за ББР	40
Истории на успеха	42

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

Кредитен риск	58
Пазарен риск	58
Ликвиден риск	59

04

18

24

48

56

60

ОБЗОР НА 2023 Г.

20	Икономическата среда
22	Банковият сектор

КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

50	Система на управление
54	Контролна среда

УСТОЙЧИВОСТ И CSR

62	ESG и зелена трансформация
64	Ускорени стъпки към дигитализация
66	Социална отговорност

— 3A HAC

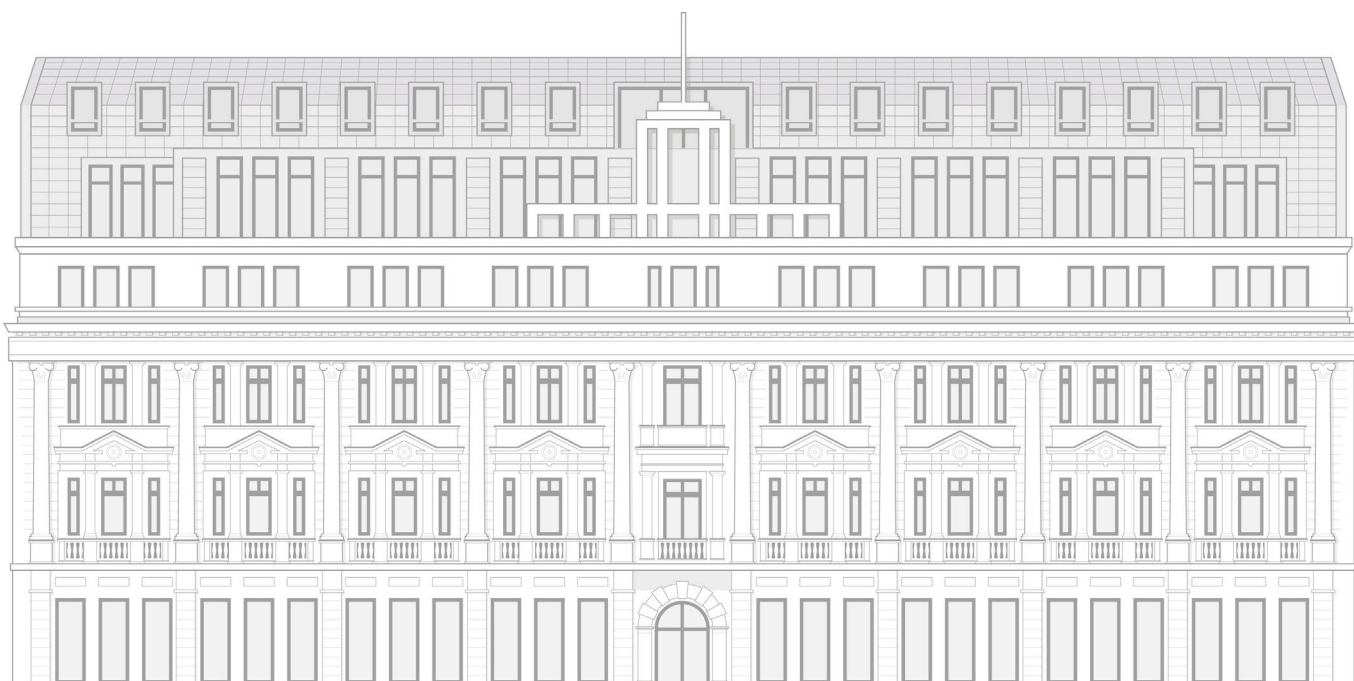
ПОВЕЧЕ ЗА НАС

Българската банка за развитие (ББР) е кредитна институция, 100% собственост на българската държава. Създадена е през 1999 г. като Насърчителна банка за подкрепа за малките и средните предприятия.

ББР е сред българските банки с **най-висок кредитен рейтинг**: “BBB” с положителна перспектива от международната рейтингова агенция Fitch. Това е и единствената българска банка, която освен директно финансиране предоставя ресурс и чрез други кредитни институции.

Българската банка за развитие премина успешно стълбовата оценка на **Европейската комисия**, чрез която се гарантира **най-високо ниво на защита на финансовите интереси** на Съюза и получи акредитация за **прилагащ партньор** на програмата **InvestEU**. През ноември 2022 г. между страната ни и ЕС бе сключено **Споразумение за принос**, с което ББР получи одобрението и на **българската държава за Партньор по изпълнението на раздел „Държави членки“**.

Групата на ББР работи за създаването на устойчив и пълноценен пазар на финансови продукти и услуги чрез проектно финансиране, оборотни и инвестиционни кредити за микро, малкия и средния бизнес, гаранции, финансов лизинг и дялов капитал.

ББР в числа

ACTIVITY
REPORT
2023

25
години
опит

4
дъщерни
дружества

27 330
подкрепени
компании

7,47
млрд. лв.
отпуснато
финансиране

23
международни
партньора

3,3
млрд. лв.
привлечени
средства

1,6
млрд. лв.
индиректни
кредити

13
търговски
банки-
партньори

16
небанкови
финансови
институции-
партньори

Принципи

- ББР финансира жизнеспособни предприятия с **потенциал за растеж**
- Не максимизира печалбата, а цели **дългосрочно развитие** и **устойчивост**
- Насърчава **диалога** и споделянето на знания и **добри практики** в помощ на бизнеса
- Работи в среда на **висока бизнес етика**, прозрачност и диалог
- Насърчава **инициативността**, **амбицията** и **мотивацията** за успех на служителите

Мисия

- ББР помага на компаниите да стартират, да се развиват устойчиво и да преодоляват кризисни ситуации

Ценности

Прозрачност, неутралност, рентабилност, ефективност, пазарна съвместимост и добри банкови практики

Визия

ББР е партньор за подкрепа на МСП, публични политики и устойчив растеж

СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ 2021 - 2023

В изпълнение на Стратегията на ББР дейността на банковата група през 2023 г. се фокусира върху следните цели:

- Да осигурява достъп до **разнообразни инструменти за МСП**, особено в случаите на неефективен пазар
- Да подпомага и финансира **износа** и **интернационализацията** на МСП
- Да финансира **прехода на МСП към зелена, кръгова и устойчива икономика**, вкл. и чрез проекти за социална инфраструктура и опазване на културно-историческото наследство
- Да улесни достъпа до кредити и капитал за **фирмени иновации, технологично обновление** и дигитализация

Дейността на ББР през 2023 г. е повлияна от динамиката на бизнес средата и геоекономическите турбуленции в глобалните икономически сили. С основен фокус финансиране на жизнеспособни МСП, които имат потенциал за растеж, но срещат затруднения в достъпа до финансиране поради по-висок рисков профил и нужда от подкрепа за справяне с икономически шокове.

Групата на ББР създава устойчив и пълноценен пазар на финансови продукти и услуги за МСП чрез многообразие от инструменти. Кредитира бизнеса директно и индиректно чрез продукти с типови характеристики, насочени към области с установен пазарен недостатък и неоптимални пазарни решения.

През 2023 г. ББР успешно изпълни редица дейности, планирани в стратегията ѝ. Съществен напредък е отбелязан при реализация на целта **„Финансиране на прехода на МСП към зелена, кръгова и устойчива икономика“**. Чрез трансфер на добри пазарни практики за изграждане на цялостна система за управление на зелено финансиране по 9-месечния проект **Green Gateway**, служителите на банката се обучиха в областта на ESG и на критериите за зелени проекти.

Настоящата среда е предпоставка ББР да разгърне ролята си на **банка за подкрепа на зеления преход** предвид множеството източници на публични ресурси и потенциални инвестиционни проекти (бюджетиран на национално ниво за изпълнение на стратегиите за смекчаване изменението на климата, за адаптиране към промените и към управлението на инфраструктурата, както и за финансиране на интегрирани климатични решения).

През периода основен лост за мобилизиране на частните инвестиции бяха проектите по Националния план за възстановяване и устойчивост (НПВУ). Банката структурира програми и финансови инструменти, които да подпомогнат усвояването на публичния ресурс и да увеличат инвестициите на бизнеса.

Поставени цели:

- Създаване на **нови продукти** за ниши с **установен пазарен недостиг** и целеви продукти за възстановяване на засегнати от кризата сектори
- Финансиране с **облекчени изисквания за обезпечение**
- Осигуряване на достъпен до кредитен ресурс за **по-рискови МСП** с потенциал за растеж
- Изпълнение на **програми на държавата**
- Разработване на **методология** за оценка на риска при **зелени проекти** и създаване на устойчиви бизнес модели
- Ускорена **дигитализация** и **оптимизация** на процесите

Постигнати резултати:

- **60** подкрепени компании
- **77** отпуснати кредита
- **91,7 млн. лв.** отпуснато финансиране
- **1,2 млн. лв.** среден размер на отпуснат кредит
- **6** нови кредитни програми на банката в подкрепа на българския бизнес
- Приключен **процес по акредитация** на ББР като прилагаш партньор по програмата InvestEU
- Реализиран е проектът **Green Gateway** за трансфер на добри практики при изграждане на цялостна система за управление на зелено финансиране с обучение на служители на ББР в областта на ESG.

НАШАТА ГРУПА

ББР е банкова група, която предлага **пълен набор от финансови услуги** за подкрепа на бизнеса във всеки етап от неговото развитие.

Национален гаранционен фонд (НГФ)

Създаден през 2008 г., фондът **издава гаранции, допълващи обезпеченията**, които изискват търговските банки при отпускането на кредити.

По този начин дружеството позволява на малките и средни предприятия да получат финансиране при облекчени условия, включително и при липса на кредитна история.

НГФ има 15-годишен опит в разработването и управлението на гаранционни схеми и е най-търсеният партньор на търговските банки. Фондът разполага с **80 млн. лв.** собствен капитал, „отключил“ **3.3 млрд. лв.** кредити към малкия бизнес (40x коефициент на усилване), с общ размер на издадени гаранции от **1,6 млрд. лв.** Подкрепени са над **13 хил. предприятия** чрез **11** гаранционни схеми в партньорство с **22** търговски банки.

Резултати за 2023 г.:

- Гарантирани **2 180 сделки** към **1 866 компании**
- **222 млн. лв.** общ размер на **издадените гаранции**
- **471 млн. лв.** предоставени **кредити за бизнеса**

ББР Микрофинансиране

Дружеството е създадено като инструмент на Програмата на ООН за развитие и става част от Групата на ББР през 2011 г.

Неговата цел е да **подобри достъпа** до финансови услуги на микро и малки компании, земеделски производители, самонаети лица и занаятчии, които стартират или развиват бизнес. ББР Микрофинансиране допринася за създаването и запазването на **работни места, намалява изключеността** на компаниите без кредитна история от пазара на финансови услуги и подпомага фирмите да развият своята **бизнес идея**.

За 12 години, до края на 2023 г., дружеството е отпуснало **1 390** кредита на **996** предприятия, от които **122** стартираци. Общата сума на отпуснатото финансиране е над 76 млн. лв.

Резултати за 2023 г.:

- **121** подкрепени предприятия
- над **10 млн. лв.** отпуснат ресурс

Фонд за капиталови инвестиции (ФКИ)

Създаден е през 2018 г. Осигурява **дялов капитал за растеж** на малките и средните предприятия в страната.

Компаниите, в които ФКИ инвестира, могат да разчитат както на управленската експертиза и пазарни познания на екипа, така и на синергии при използване на различни финансови продукти и услуги в рамките на Групата на ББР.

От създаването си до края на 2023 г. фондът е реализирал дялово участие в **8** компании, като инвестираните средства са над **28,6 млн. лв.**

Резултати за 2023 г.:

■ една инвестиция в размер на **2,347 млн. лв.**

ББР Лизинг

Дружеството е основано през 2019 г. Член е на Българската асоциация за лизинг.

Фокусът в дейността му са: **ускоряване растежа** и дейността на предприятията в сферата на иновациите, създаване на **условия за технологично обновление** на производствените мощности, улесняване **достъпа до финансиране** на малки и средни предприятия. ББР Лизинг промота **експорта, иновациите** и секторите, създаващи **добавена стойност**. Той **допълва финансовите услуги**, предлагани от ББР за подкрепа на българското предприемачество и финансиране на **приоритетни сектори** в българската икономика.

От създаването си до края на 2023 г. ББР Лизинг е подкрепило **118** микро, малки и средни предприятия, като отпуснатото финансиране е на стойност над **136 млн. лв.**

Резултати за 2023 г.:

■ **44 компании**, получили лизинг от дружеството

■ **21 млн. лв.** обща сума на инвестираните средства

НАШИТЕ ПАРТНЬОРИ

ББР е сред **най-добре позиционираните банка** за привличане на средства от чуждестранни финансови организации.

Банката успешно развива ползотворни взаимоотношения с водещи европейски и международни финансови институции чрез участието си в международни асоциации. Благодарение на това сътрудничество ББР:

- се ползва от **най-добрите банкови практики, ноу-хау**, информация за финансови продукти и участва в тяхното разработване и прилагане
- има бърз достъп до актуална, обща и специфична информация за промени в законодателната база на европейско ниво и нейното прилагане в областта на **банките за развитие**, също така и възможност за участие в процеса на обсъждане на тези промени
- има опция за включване в семинари и **срещи на високо ниво**, с представители на ЕК и нейните дирекции

През 2023 г. банката продължава активното си участие в Европейската асоциация на публичните банки (ЕАРВ), Мрежата на европейските финансови институции (NEFI),

Европейската асоциация на дългосрочните инвеститори (ELTI), Международната мрежа за малки и средни предприятия (INSME), Междубанковата асоциация на Китай и страните от Централна и Източна Европа.

За изпълнение на своята мисия ББР **привлича средства** от различни източници, като фокусът е върху привличане на средства от международни институции – заемодатели (ILA's). През 2023 г. бе предплатен и изцяло погасен заем към Китайската Ексим Банка с цел оптимизация цената на пасива и възможност за предоставяне на кредити при по-благоприятни условия. Към края на годината основните **източници на финансиране** на ББР са:

- Китайската банка за развитие
- Индустриална и търговска банка на Китай (чрез подразделенията в Австрия и Полша)
- Китайската Ексим Банка
- Европейската инвестиционна банка (ЕИБ)
- Банката за развитие към Съвета на Европа (БРСЕ)
- Кредитанщалт фюр Виедереaufbau (KfW) – чрез договор с Министерството на финансите за доверително управление

—
**ОБЗОР НА
2023 Г.**

ИКОНОМИЧЕСКАТА СРЕДА

4,7%

е годишната
ингфляция
според ХИПЦ

1,8%

е реалният
растеж на БВП

През 2023 г. световната икономика е белязана от **продължаващото възстановяване след пандемията от COVID-19**, съчетано с шоковете от войната в Украйна и последвалите от нея енергийни и други икономически проблеми в Европа. **Забавянето на инфлацията** стабилизира европейските икономики, като се очаква **спад на лухвите през 2024 г.**, който, съвместно с по-ниските енергийни цени, ще даде допълнителен тласък на икономическия растеж на континента.

Реалният растеж на **брутният вътрешен продукт** на България е **1,8%** при очакван ръст от 2,0% в есенната прогноза на Министерство на финансите (МФ). Икономиката на ЕС и на еврозоната нарастват с **0,4%** спрямо предходната година.

Предварителните данни на Евростат сочат, че растежът на България през 2023г. е движен основно от брутообразуването на основен ка-

питал и частното потребление.

Налице е тенденция към **намаление на годишния темп на инфлацията** според ХИПЦ, като в края на 2023 г. тя е **4,7%**. Забавянето на инфлационните процеси в страната се дължи в най-голяма степен на понижението на международните цени на енергийните стоки и другите суровини. В своята Есенна макроикономическа прогноза МФ прогнозира забавяне на инфлацията в България, измерена чрез ХИПЦ, до **3,3%** в края на **2024 г.** и понижение до **2,4%** в края на **2025 г.** и до **2,1%** в края на **2026 г.**

Наблюдава се **стабилност на заетостта** и нивата на безработица, която се запазва на нивата от 2022 г. - **4,3%**. За 2024 г. се очаква заетостта да следва растежа на българската икономика и производителността на труда.

През първата половина на 2024 г. БНБ очаква реалният БВП да нараства както на текуща, така и на годишна база, подкрепян най-вече от вътрешното търсене и допусканията за подобряване на перспективите пред външното търсене на български стоки и услуги.

БАНКОВИЯТ СЕКТОР

172,1

млрд. лв. активи
на банковата
система според
ХИПЦ

3,4

млрд. лв. печалба
на банките за
2023 г.

4,8

млрд. лв. ре-
ализиран нетен
лихвен доход

20

млрд. лв. собст-
вен капитал в
баланса на бан-
ковата систе-
ма

През 2023 г. икономиката на България забави ръста си спрямо предходната година, но остана над средните нива за ЕС и еврозоната. Влияние върху нея оказаха както **негативните ефекти от войната в Украйна**, така и **затягането на паричната политика** в Европа и България, която макар и по-бавно, започна да оказва влияние върху банковия сектор у нас. Тези процеси предопределиха и дейността му през 2023 г.

Въпреки икономическите предизвикателства, свързани с несигурната международна обстановка, в т.ч. в близост до България, **банковият сектор остана стабилен** и запазва **солидна капиталова и ликвидна позиция**. Като основни тенденции за банковия сектор през 2023 г. се открояват **ускорените процеси по дигитализацията на банковите продукти и услуги, незабавните плащания BLINK**, както и постигането на целите и регулаторните изисквания, свързани с **прехода към зелена и устойчива икономика**.

Към 31 декември 2023 г. в България работят **23 банки**, шест от тях – клонове на чуждестранни банки. В края на четвъртото тримесечие пазарният дял на петте най-големи банки по размер на активите достига **76,3%**. През четвъртото тримесечие на 2023 г. **активите на банковата система** нарастват със 7 млрд. лв. (4,2%) и в края на декември възлизат на **172,1 млрд. лв.**

Към края на 2023 г. **собственият капитал на банковата система** нараства с 15,8% на годишна база от 17,3 млрд. лв. в края на 2022 г. до

20,02 млрд. лв.

През изминалата година банковият сектор реализира **нетна печалба** в размер на **3,417 млрд. лв.** в сравнение с 2,079 млрд. лв. през предходната година. Това е ръст от 64,4% на годишна база.

Състоянието на икономиката на България и влиянието от външната среда, в т.ч. и несигурната икономическа обстановка, са определящи за дейността и резултатите на банковия сектор.

Влияние върху финансовия резултат на банковата система оказват **двукратно-цифреният ръст на обема на кредитите** в почти всички бизнес сегменти, които се отразяват благоприятно върху **нетния лихвен доход** и **нетния доход от такси и комисиони**.

През 2023 г. се наблюдава постепенно **увеличение на средните лихвени проценти** по новодоговорените депозити и кредити, като повишението при кредитите е значително по-осезаемо от това при депозитите. **Средният лихвен процент** за новите депозити с договорен матурирест за нефинансови предприятия се повишава от **0,33%** до **2,00%** за депозитите в левове, а нараства от **0,47%** до **2,60%** за тези в евро. Средните лихвени проценти по новоотпуснатите кредити за нефинансови предприятия се повишават от **3,12%** до **4,55%** за тези в левове, а за тези в евро нарастват от **3,92%** до **5,79%**.

Влиянието на редица регулации и регулаторни изисквания също се отразява върху представянето на банковия сектор. През октомври 2023 г. БНБ определи шест банки като други системно значими институции (ДСЗИ). Увеличението на **антицикличния капиталов буфер** от БНБ от 1% до 1,5%, считано от януари 2023 г., и обявеното повишение до 2%, в сила от 1 октомври 2023 г., не оказва съществено въздействие върху капиталовите индикатори, предвид добрата капитализация на банковата система.

Дейността на сектора през 2024 г. се очаква да премине под влиянието на подготовката на банките за **бъдещото въвеждане на еврото**.

— ББР РЕЗУЛТАТИ 2023

ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ

Българската банка за развитие продължава да работи активно върху поставените ѝ цели, като поддържа високи нива на ликвидност и капитализация.

Всеобхватен доход за 2023 г. и 2022 г.

(суми в хил. лева)

Всеобхватен доход	2023 г.	2022 г.	Годишно изменение
Нетен доход от лихви	66 908	58 410	14,5%
Нетен доход от такси и комисиони	1 850	836	121,3%
Нетен доход от операции в чуждестранна валута	258	524	(50,8%)
Нетна загуба от финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	(11)	(851)	98,7%
Общи и административни разходи	(27 739)	(28 981)	4,3%
Други доходи от / (разходи за) дейността	7 646	1 890	304,6%

Всеобхватен доход	2023 г.	2022 г.	Годишно изменение
Оперативна печалба преди обезценки и провизии	48 912	31 828	53,7%
Разходи за обезценки и провизии на нефинансови активи	(381)	(10 606)	96,0%
Разходи за обезценки и провизии на финансови активи	(16,870)	(1,308)	(586,3%)
Печалба преди данъци	31 661	19 914	(59,0%)
(Разход за)/приход от данък върху печалбата	(81)	305	(126,6%)
Печалба за годината	31 580	20 219	56,2%
Актьорски (загуби)/печалби по планове с дефинирани доходи, нетно от данъци	(12)	172	(107%)
Нетна промяна в справедливата стойност на капиталови финансови активи, оценявани по справедлива стойност	24 448	10 610	130,4%
Нетна промяна в справедливата стойност на дългови финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход	13 721	(31 457)	143,6%
Общ всеобхватен доход	69 737	(456)	15 393,2%

Акценти

117,9

млн. лв. лихвени
приходи за
2023 г.

14,5%

по-висок нетен
лихвен доход

4,3%

спад на общите
административни разходи

■ **Лихвените приходи** за финансовата 2023 г. са **117,9 млн. лв.** (за 2022 г.: 77,2 млн. лв.). Лихвените разходи нарастват до **51 млн. лв.** спрямо **18,8 млн. лв.** за аналогичния период от 2022 г. Ръстът както в приходите, така и в разходите се дължи основно на увеличението на бенчмарк лихвените нива, както и на отпадането на отрицателните лихви по наличностите в БНБ и по пласментите в търговските банки

■ В резултат на реализираните лихвени приходи и разходи през 2023 г. е **отчетен нетен лихвен доход с 14,5%** по-висок в сравнение с 2022 г.

■ **Приходите от такси и комисиони** за дванадесетте месеца на 2023 г. възлизат на **4,7 млн. лв.** – ръст от **5%** спрямо същия период на 2022 г. Нетният резултат от начислени такси и комисиони за 2023 г. е положителен и възлиза на **1,85 млн. лв.**, спрямо **836 хил. лв.** за 2022 г. Резултатът е повлиян основно от увеличените приходи и намалените разходи по агентски комисиони по портфейлните COVID-19 гаранции, предоставени от ББР

■ За финансовата 2023 г. е реализирана **нетна загуба от финансови активи**, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход в размер на **11 хил. лв.**, спрямо загуба от **851 хил. лв.** за предходната година

■ През 2023 г. общите и административни разходи и разходи за амортизация и персонал възлизат на **27,7 млн. лв.**, **спад с 4,3%** спрямо 2022 г., главно поради оптимизация на разходите, в т.ч. за външни услуги

■ И през 2023 г. банката отчита отрицателен резултат от **начислени обезценки и провизии на кредити**, вземания и задбалансови ангажименти – нетен разход в размер на **16,9 млн. лв.** (за 2022 г.: 1,3 млн. лв.). Отчетеният отрицателен резултат за 2023 г. се обуславя както от (1) реинтегриране на провизии по задбалансови ангажименти – издадени портфейлни гаранции към търговските банки по двете гаранционни програми за справяне с последствията от COVID-19, с които на банката са възложени мандати от правителството за предоставяне на финансова помощ в подкрепа на икономиката, така и от (2) начислените разходи за обезценки за покриване на очаквани кредитни загуби в портфейла на банката

■ **Финансовият резултат** на Българската банка за развитие за 2023 г. е **печалба след данъци** в размер на **31,6 млн. лв.** (за 2022 г.: **20,2 млн. лв.**).

Към 31.12.2023 г. размерът на активите на банката възлиза на **2,8 млрд. лв.** (към 31.12.2022 г.: **3 млрд. лв.**), или спад от 9.1% спрямо предходната година, което се дължи основно на:

- намаление на финансови активи, отчитани по амортизирана стойност;
- намаление на финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход;
- спад на дълготрайните материални активи (продажбата на сграда, собственост на банката, на Конституционния съд на РБ).

Наличностите по сметки се управляват с цел покриване на регулаторните изисквания за минимални задължителни резерви, както и регулаторните и оперативни изисквания за ликвидност, при оптимална доходност.

31,6

млн. лв. печалба
след данъци

Финансово състояние към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г.

(суми в хил. лева)

	Към 31/12 2023 г.	Към 31/12 2022 г.	Годишно изменение
Активи			
Парични средства в каса и по разплащателни сметки в централни банки	128 662	527 836	(75,6%)
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – вземания от банки	513 867	139 305	268,9%
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност – вземания от клиенти, от републиканския бюджет и ценни книжа	1 398 517	1 528 142	(8,5%)
Финансови активи, отчитани по справедлива стойност през друг всеобхватен доход – дългови и капиталови ценни книжа	486 458	578 647	(15,9%)
Дълготрайни активи	80 111	107 045	(25,2%)
Други активи	12 810	17 843	(28,2%)
Общо активи	2 787 393	3 065 786	(9,1%)

	Към 31/12 2023 г.	Към 31/12 2022 г.	Годишно изменение
Пасиви			
Привлечени средства от международни институции	581 931	779 497	25,3%
Депозити от други клиенти, различни от кредитни институции	650 167	994 068	34,6%
Депозити от кредитни институции	209 918	2 641	(7 848,4%)
Други привлечени средства	16 818	16 608	(1,3%)
Задължения по лизинг	208	299	30,4%
Провизии	119 043	132 996	10,5%
Други пасиви	5 299	5 404	1,9%
Общо пасиви	1 583 384	1 931 513	18,0%

(суми в хил. лева)

Финансово състояние към 31.12.2023 г. и 31.12.2022 г.

(суми в хил. лева)

	Към 31/12 2023 г.	Към 31/12 2022 г.	Годишно изменение
Собствен капитал			
Емитиран капитал	1 135 500	1 441 774	(21.2%)
Неразпределена печалба (Намрупана загуба)	(179 789)	(211 369)	14.9%
Преоценъчен резерв от финан- сови активи, отчитани по спра- ведлива стойност през друг всеобхватен доход	(57 286)	(95 455)	40.0%
Резерви	305 584	(677)	(45,238%)
Общо собствен капитал	1 204 009	1 134 273	6.1%
Общо пасиви и собствен капитал	2 787 393	3 065 786	9.1%

СЕКТОРИТЕ, В КОИТО ИНВЕСТИРАХМЕ

През 2023 г. банката продължава да развива своята дейност, подкрепяй-
ки българския бизнес, като продължава да поддържа **диверсификация на
отраслова структура** на кредитния си портфейл. Наблюдава се спад в
обемите, който засяга всички сектори с изключение на „Туристически ус-
луги“, като по-голям спад се наблюдава в „Промисленост - други произ-
водства“ (-31,9%), „Строителство“ (-16,8%) и „Транспорт“ (-14,0%). Значим
ръст има само в „Други сектори“.

Предоставените средства са основно за **финансиране на дейности на
малки и средни предприятия**, както и на **инвестиционни проекти** за
реализиране на възвръщаемост между 5 до 10 години.

	2023 г.	2022 г.
Кредити (брутна стойност)	1,620,386	1,746,625
Начислени обезценки на кредити	(237,753)	(243,765)
	1,382,633	1,502,860

(суми в хил. лева)

Спаг в обемите и лимит за финансиране

Лимитът от 5 млн. лв. представлява предизвикателство за банката, поради факта, че поставя ограничение на потенциала ѝ за генериране на приходи от основната бизнес линия на ББР - кредитната дейност. ББР е специализирана банка която не притежава клонова мрежа или други алтернативни канали за дистрибуция на кредитните си продукти.

Размерът на кредитния портфейл намалява основно поради **значителни погашения** при **обслужваните кредити**. В същото време, лимитът ограничава кредитирането и новоотпуснатите обем не могат да компенсират темповете на погасяване на съществуващите експозиции в портфейла. Този спаг е съчетан с влошаване на структурата на кредитния портфейл - клиентите, които са в добро финансово състояние, погасяват кредитите си, съответно редовните експозиции намаляват по-бързо отколкото портфейла.

При хипотезата, че ББР продължи да отпуска единствено кредити до 5 млн. лв., **трендът за спаг** на кредитния портфейл би се запазил. Оценката за бъдещо развитие, на база на ежегодния обем нови кредити и тяхната средна срочност показва, че кредитният портфейл на банката би спаднал от **1,6 млрд. лв.** към **31.12.2023 г.** до ниво от около **1 млрд. лв.**, преди да може да бъде стабилизирен.

За разлика от търговските банки, при които източници на приходи различни от лихви носят близо половината от нетния доход, в ББР значението на нелихвените приходи е минимално. Това е предопределено от профила на ББР - тя **няма ритейл банкиране** или картов бизнес, платежните операции не са силно развити. Банката не разполага с възможности да компенсира ефекта от **неблагоприятна конюнктура на лихвения пазар**.

Перспективите пред **способността на банката да се самоиздържа** са негативни:

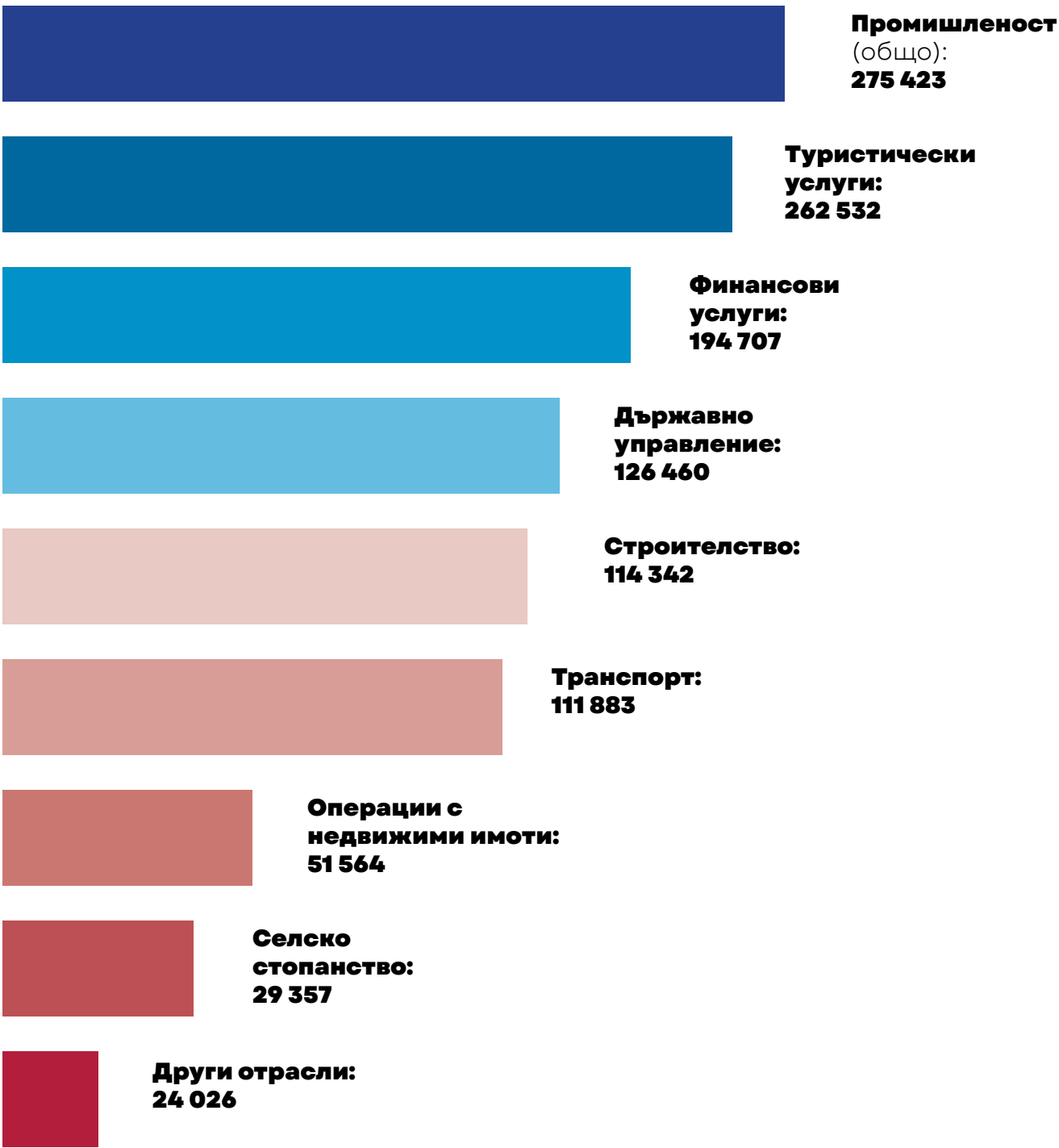
- Възможностите за **по-нататъшно свиване на разходи** вече са изчерпани. Предвид инфлацията, перспективата е за постепенен ръст на разходите в номинално изражение.
- Пазарният консенсус е, че предстои **спаг на лихвите и лихвения марж**, съответно ограничаване на основния приход на банката. Комбинацията от по-малък кредитен портфейл и по-нисък лихвен марж ще намали нетния лихвен доход за полугодие до ниво в рамките на **15-20 млн. лв.**

В недалечна перспектива съотношението между **разходи** и **приходи** ще доближи **100%**, т.е. банката ще има близък до нулата доход преди отчитане на разходите за риск.

Същевременно, през разглеждания период ББР поддържа много високо и постоянно покачващо се съотношение на **обща капиталова адекватност** - от **33.6%** към **30.06.2021 г.** до **45.6%** към **31.12.2023 г.** През този период капитала на банката не е увеличаван. Причината за покачването на капиталовата адекватност е основно в намаляващия обем на кредитната дейност. На практика в лицето на ББР държавата е собственик на **кредитна институция със значителни ресурси**, които **не се използват пълноценно**.

Анализ на кредитите по отрасли

(суми в хил. лева)

НАШИТЕ ПРОДУКТИ

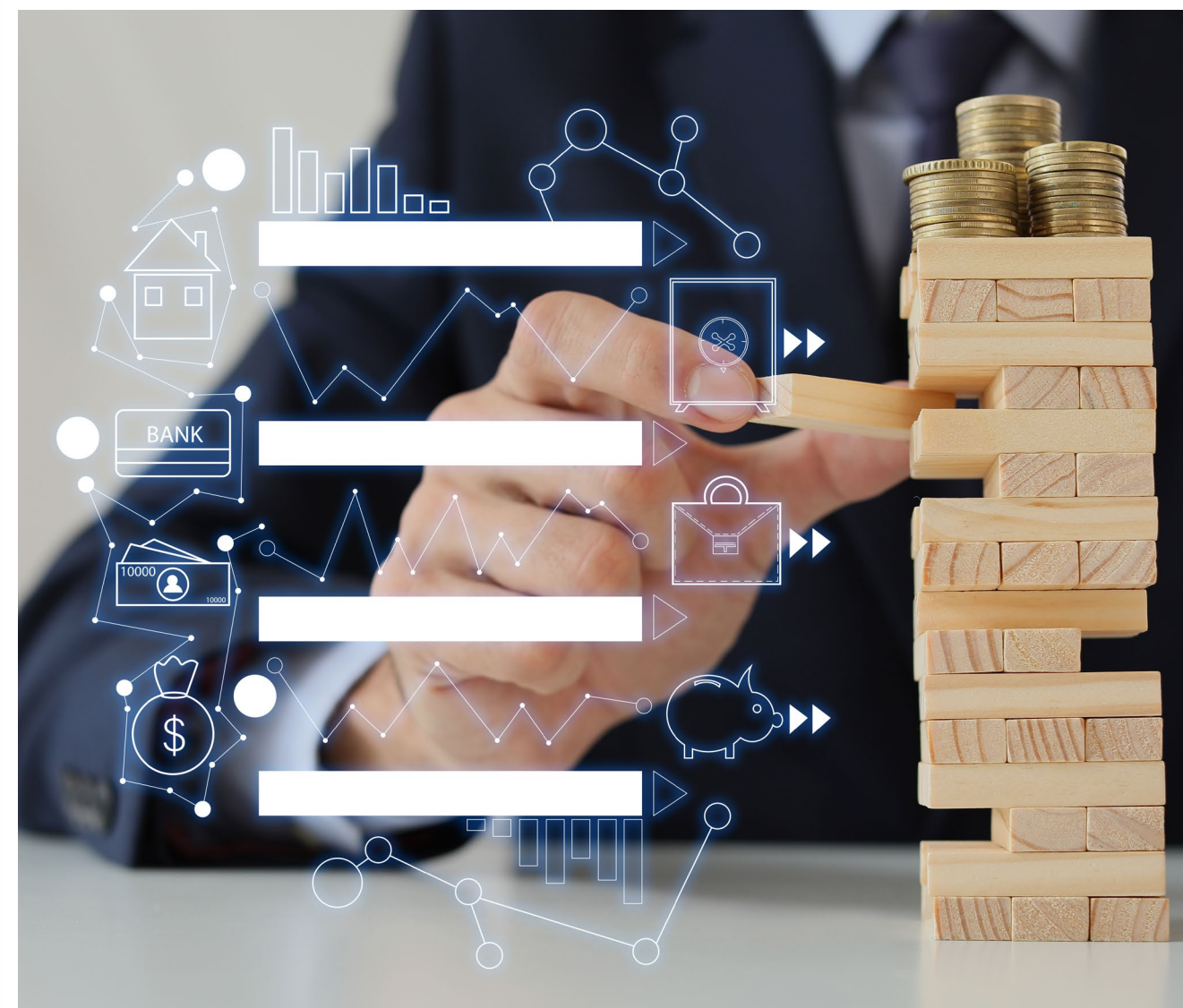
В качеството си на банка за развитие ББР разработи и успешно приложи няколко различни **специализирани програми в подкрепа на малкия и средния бизнес**, насочени към сектори и компании, които срещат трудности при финансирането си от търговските банки:

- **Финансиране за зелена енергия** – и през 2023 г. ББР продължи започнатата инициатива за финансиране на **изграждане на фотоволтаични съоръжения** с цел производство на електроенергия. От началото на инициативата през 2021 г. ББР е подкрепила, чрез предоставено финансиране общо **51 проекта** за изграждане на фотоволтаични инсталации.
- **Подкрепа за розопреработване** ([стартирала на 05.06.2023 г.](#)) – програма с цел подкрепа на **традиционния експортен отрасъл** и преодоляване на проблемите в бранша
- **Програма за финансиране на МСП с проектни предложения по европейски и национални програми** ([стартирала на 31.05.2023 г.](#)) – първата кредитна програма на банката, разработена изцяло в синхрон с бизнеса. Чрез нея се осигурява достъп до ресурс за реализацията на проекти по европейски и национални програми, като улеснява фирмите, срещащи затруднение да стартират дейността си поради липса на **мостово или допълващо финансиране**
- **Оборотно финансиране за строителни фирми** ([стартирала на 19.07.2023 г.](#)) – подкрепа за компании със **сключен договор за изпълнение на строително-монтажни работи (СМР)** с контрагенти, страна по договор за получаване на безвъзмездна финансова помощ по национални и европейски програми
- **Директно финансиране с гаранция по InvestEU** ([стартирала на 03.08.2023 г.](#)) – с цел улесняване достъпа до финансиране на малки и средни предприятия, които са с **по-рисков профил**, допринасят за екологичната трансформация или внедряването на цифрови технологии
- **ВЕИ за домакинства** ([стартирала на 13.07.2023 г.](#)) – он-лендинг програма, насочена към физически лица, които са кандидатствали за замяна на енергийните си източници на твърдо гориво (печка, котел, камина) с възобновяеми по НПВУ

По тези програми новосформираният в края на **2023 г.** портфейл на ББР отчита общо **31** отпуснати кредита за **30** клиента на обща стойност **35,9 млн. лв.**

Предпочитаните от бизнеса програми и продукти на ББР са: продуктите, свързани с прозорците на InvestEU и Програмата за ускорено усвояване на средства по национални и европейски програми.

Чрез отпуснатото директно финансиране, за **2023 г.** са създадени **182** нови работни места и са запазени общо **1947**.

КЛЮЧОВИ СЪБИТИЯ ЗА ББР

Януари 2023

Илия Караниколов и **Иван Церовски** влизат в ръководството на Българската банка за развитие

Февруари 2023

Създава се **Консултативен съвет** към НС на ББР, в който участват национално представителните работодателски организации в страната, НСОРБ и синдикати - работещ информационен канал между ББР и бизнеса

Март 2023

ББР и Асоциация „Прозрачност без граници“ подписват **меморандум за сътрудничество** в областта на антикорупцията и въвеждането на допълнителни управленски правила и добри практики в банковата група

Април 2023

ББР е домакин на среща за защита на **интелектуалната собственост на бизнеса** във връзка с инициативата „Ideas Powered for Business“

Април 2023

ББР инициира **среща с фондовете за дялови инвестиции** в страната. Обсъдени са нуждите от рисково финансиране на пазара и потенциалът за сътрудничество

Юни 2023

Доброволци от екипа на банката се включват в **акция за реновиране** на трите най-големи зони за отдих в Западния парк в София

Юли 2023

Подписано е **финансово споразумение** между ББР и ЕИБ за **175 млн. евро** в помощ на малкия и средния бизнес

Юли 2023

Подписано е споразумение за гаранционна схема по **InvestEU** в размер до **45,5 млн. евро**, предоставена чрез ЕИФ на ББР и ББР Лизинг. Очакваното финансиране за инвестиции в климатична устойчивост, иновации и цифровизация, ще е до **77 млн. евро**

Юли 2023

ББР организира **еко акция** за обновяване на заслона и парковото оборудване в близост до Златните мостове

Август 2023

Международната рейтингова агенция „**Fitch Ratings**“ потвърди перспективата пред дългосрочния кредитен рейтинг на банката „**BBB**“ с **положителна перспектива**

Ноември 2023

Подписано е гаранционно споразумение между ЕС и ББР, с което банката става **Прилагащ партньор на ЕС по програмата InvestEU**. Общият размер на средствата, с които ББР ще разполага, е 125 млн. евро

Декември 2023

Сключен е договор между **Китайската Ексим Банка** и Българската банка за развитие в размер на **50 млн. евро** и със срок 5 години

ИСТОРИИ НА УСПЕХА

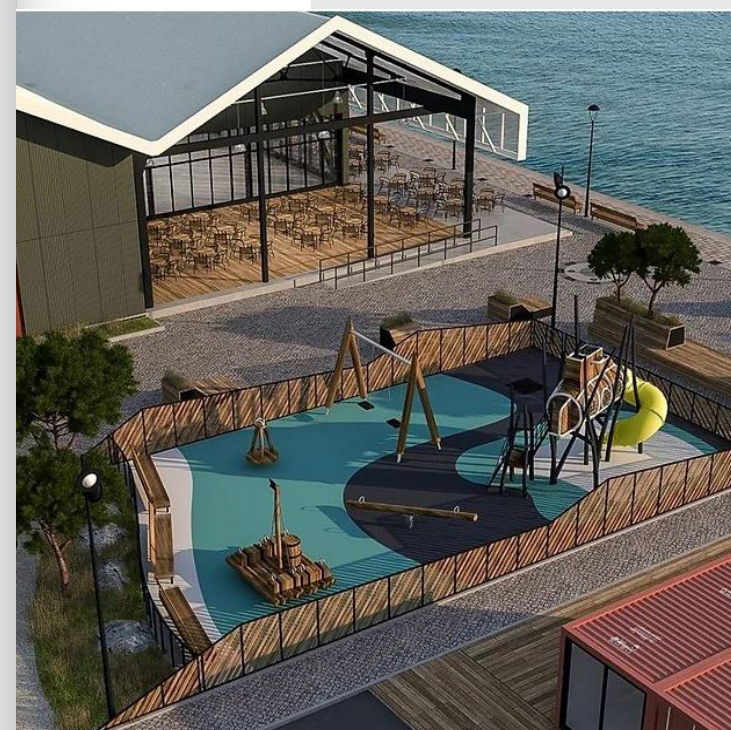
Предизвикателствата пред малкия и средния бизнес в България са много, но в ББР вярваме, че подкрепата му има **безспорен икономически ефект за страната**. Сред водещите ни цели е да подобрим достъпа на фирмите до оборотни средства или инвестиции, да им осигурим мостово финансиране по европейски и национални програми, да подпомогнем излизането им на международните пазари и да станем част от техния успех.

Портфейлът на Групата на Българска банка за развитие изобилства от примери на успешни малки и средни компании във всички сфери – иновации, хотелиерство, ресторантьорство, строителство, промишленост, моден дизайн и редица други.

Live Billing е интегрирано бизнес решение за управление на комунални услуги – газ, електроенергия, телефон и др. Иновативната функционалност е разработена от компанията „Методия“ с подкрепата на **Българската банка за развитие** и е финансирана с **гаранция по програмата InvestEU**. Чрез нея може да се извършва калкулация на потреблението в реално време и да се генерира предварителна фактура, както и да се изчислят спестените CO2 емисии.

Единствената у нас машина за **шнеково сондиране** е закупена с финансиране от **ББР** по **програмата InvestEU**. Чрез технологията, прилагана от **Трент Сълюшънс**, се поставят тръби с всякакъв диаметър, дори и на голяма дълбочина, без да се копае. Теренът и постройките върху него остават непокътнати. Така може да се изграждат тръбопроводи под пътища, ЖП-линии, канали и сгради. Машината е снабдена с лазерна система за контрол и е достатъчно мощна да прави сондажи с диаметър до 2 метра, включително в твърда скала.

Торос Плей е компания, която създава **оборудване за игра** и **детски площадки**. Тя развива дейността си с подкрепата на **ББР**. Изгражданите от фирмата възшебни светове вдъхновяват децата да се движат, да бъдат активни и здрави, да развиват въображението и социалните си контакти. Всички конструкции са от дървото робиния, което има силна издръжливост и е лесно за поддръжка. Продуктовият каталог е богат, а екипът от дизайнери изпълнява и поръчки по индивидуален проект.

ИСТОРИИ НА УСПЕХА

ACTIVITY
REPORT
2023

С финансиране от ББР по **програмата InvestEU** е изграден и оборудван **медуко-денталният център О.Сем** в Стара Загора. Клиниката разполага с 5 дентални кабинета и две операционни зали за лечение на деца и възрастни, както и с оборудване от последно поколение като уникалния за града рентгенов апарат Vatech за ортодонтски СЕРН снимки.

Под този бранд работят няколко медицински заведения, вкл. в София и Бургас, известни със своя професионализъм.

Първата българска марка за **неопрени Runawave** е известна с изработката на персонализирани костюми - ушити по размер на клиентите и според техните предпочитания за цвят, щампи и детайли.

Компанията е и еко ориентирана, като стартира **проект за рециклиране** на употребявани неопрени. Партньор в изпълнението му е дружеството **ББР Лизинг**, което финансира оборудването и съпътстваща фотоволтаична електроцентрала.

Вече 30 години **РАМ Комерс** произвежда български мед и пчелни продукти, основно за експорт. Компанията е изградила **модерна фабрика** до село Масларево, която е сертифицирана от TUV Германия за контрол на качеството. Тя има собствен пчелин и лаборатория за тестване на меда. РАМ Комерс е сред първите клиенти от създаването на ББР и сега подновява сътрудничеството си с банката, за да развие още повече потенциала си. Фирмата получава финансиране чрез **инструмента за ускорено усвояване на европейски средства** за МСП с одобрени проекти по европейски и национални програми. Кредитът ще се използва за закупуване на **специализирано оборудване** за заводите в селата Масларево и Алваново.

ИСТОРИИ НА УСПЕХА

Компанията **ЮПАСС** е водещ технологичен партньор на бизнеса в областта на туризма, събитията, свободното време и развлеченията. Със своя софтуер **URBO Studio** тя предлага решения за управление, продажба и контрол в **креативния** и **рекреационен сектор** – събития, фестивали, атракции, активности, спортни клубове и съоръжения, спа центрове, култура и кино.

Фондът за капиталови инвестиции на ББР подкрепя експанзията на компанията в България и Централна и Източна Европа.

Емблематичният пловдивски квартал **Капана** е известен с артистичния си дух и безбройните творчески ателиета, но и с вкусната храна, която предлага. За последното принос има и **ББР Микрофинансиране**, което финансира развитието на два от най-популярните ресторанти – **Вулица и нож** и **Tables**. Собственикът им Иван Щунков залага на home made концепцията, разнообразните продукти, внимателно подбраните доставчици и най-вече на любовта към храната.

Детското издателство “Мармот” е сред най-бързо развиващите се у нас. Към момента то успява да издаде до 30 нови заглавия годишно. Собственичката на издателството **Радостина Николова** поставя акцент върху български автори, които представя и на читателите в Полша, САЩ, Китай, Украйна и Финландия.

В ключов момент от развитието си компанията получава финансиране от **ББР Микрофинансиране**, с чиято помощ успява да увеличи значително обема на издаваните книги.

— КОРПОРАТИВНО УПРАВЛЕНИЕ

СИСТЕМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ

През 2023 г. не са настъпили промени в основните принципи за управление в ББР.

Българската банка за развитие има двустепенна структура на управление, която се състои от **Надзорен съвет** и **Управителен съвет**.

Надзорен съвет

Към 31.12.2023 г. и към датата на одобрение на доклада не е извършвана промяна в състава на НС и той се състои от:

Росен Андреев Карадимов - председател на НС от 14.11.2022 г.

Доц. д-р Росен Карадимов е преподавател в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 1991 г. Председател на УС на „Институт за нов икономически напредък“. Бил е народен представител в VII Велико народно събрание, участвал в приемането на Конституцията на Република България от 1991 г. Като депутат в 36-ото НС е участвал в приемането на Закона за БНБ (1991 г.), Закона за банките и кредитното дело (1992 г.), Търговския закон (1991 г.). Росен Карадимов е бил правен консултант и процесуален представител на редица кредитни институции, сред които и ББР.

Деляна Валериева Иванова - Заместник-председател и член на НС от 14.11.2022 г.

Деляна Иванова е заместник-министър на регионалното развитие в периода 2021-2022. Преди встъпването си в изпълнителната власт тя е народен представител в 45-ото и 46-ото Народно събрание и член на Комисията по бюджет и финанси. Професионалната ѝ експертиза е в областта на банковото дело и финансите.

Стамен Стаменов Янев - член на НС от 26.08.2020 г.

Стамен Янев е магистър по право от СУ „Св. Климент Охридски“. Специализирал е европейско и английско право в ASSER College Europe в Холандия, University of Cambridge, University College London, European University Institute

(Италия). Стамен Янев е юрист, специализирал в сферата на сливанията и придобиванията, както и в областта на инвестициите. Професионалният му път преминава през големите международни консултантски компании, сред които и българските подразделения на някои от четирите най-големи одиторски фирми в света. От 2015 г. е изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции. Заместник-министър на икономиката от 2020 до 2021 г.

Управителен съвет

През 2023 г. и 2024 г. до датата на одобрение на настоящия доклад в състава на УС на ББР са извършени следните промени:

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 2 от 12.01.2023 г. за нови членове на Управителния съвет на ББР са избрани Илия Запрянов Караниколов и Иван Валентинов Церовски

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 9 от 08.02.2023 г. е освободен Крум Георгиев Георгиев като член на Управителния съвет на ББР

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 14 от 09.03.2023 г. е освободена Марияна Димитрова Петкова като член на Управителния съвет на ББР и изпълнителен директор

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 11 от 19.03.2024 г. за нов член на Управителния съвет на ББР е избрана Теодора Петрова Пешева

Към края на 2023 г. и към датата на одобрение на този доклад Управителният съвет на банката включва:

Илия Запрянов Караниколов - Председател на УС и изпълнителен директор от 20.01.2023 г.

Илия Караниколов има над 20-годишен банков и финансов опит и познава добре ББР, тъй като е бил член на УС и изпълнителен директор в периода 2011-2013 г. От 2007 до 2011 г. е бил част от екипа на Юробанк България (Пощенска банка).

Професионалната му биография минава през Министерството на икономиката и енергетиката и Министерството на труда и социалната политика. Има широка експертиза в сфери като публична администрация, европейска интеграция, стратегии и програми на ЕС. Лектор по теми като cost-benefit анализ на големи инфраструктурни, общински и частни проекти, контрол на средствата от структурните фондове, финансови инструменти и др.

От 2016 до 2017 г. е бил част от ръководството на Фонда на фондовете, където е заемал позицията зам.-председател на УС и изпълнителен директор, а през 2021 г. е бил и председател на Надзорния съвет на фонда. От 2020 г. е началник на управление „Финансови инструменти“ в ББР.

Илия Караниколов е магистър по стопанско управление и администрация (МВА) от Университета за национално и световно стопанство и има специализации в сферата на изкуствения интелект (Хелзинкски университет), управлението на финансови инструменти (Лондон), кредитния риск (Прага), управлението на структурни фондове (Брюксел, Маастрихт, Дъблин) и редица други.

Цанко Руменов Арабаджиев – Член на УС и изпълнителен директор от 07.07.2021 г.

Цанко Арабаджиев е финансов мениджър с над 18 години опит и утвърдено присъствие в банковото дело, застрахователния сектор и управлението на активи. Завършил е Международни икономически отношения в УНСС и притежава магистърска степен по Финанси от същия университет.

Професионалният му път започва в ОББ, преминавайки през различни нива на развитие в областта на банкирането, управлението на колективни инвестиционни схеми и кредитирането на малкия и среден бизнес.

Бил е директор „Управление на инвестициите“ на застрахователна компания „УНИКА“, където отговаря за цялостното управление на паричните потоци, изготвя стратегии за управление на активите и води различни проекти, свързани с въвеждане на нови продукти, оптимизиране на разходи и процеси и др.

Кариерата му продължава в Пенсионно-осигурителна компания „Доверие“, където отговаря за вътрешния контрол на инвестиционната дейност и

управляваните фондове.

От 2021 г. Цанко Арабаджиев е член на УС и изпълнителен директор на ББР. Той е и председател на Съвета на директорите на дружествата ББР Микрофинансиране и Фонд за капиталови инвестиции от Групата на ББР. Същата година става член и на Надзорния съвет на Инвестиционния фонд „Три морета“ (3SIIF).

Теодора Петрова Пешева – член на УС от 25.03.2024 г.

С решение на Надзорния съвет по Протокол № 11 от 19.03.2024 г. за нов член на Управителния съвет на ББР е избрана Теодора Петрова Пешева. Това обстоятелство е вписано в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на 25.03.2024 г.

Кариерата на Теодора Пешева в банковия сектор започва преди 31 години. Ръководила е корпоративното банкиране в ОББ и Търговска банка на Гърция (Емпорики Банк България). В продължение на 10 години е била и ръководител на отдел „Големи корпоративни клиенти“ в Банка ДСК.

В ББР работи от април 2023 г., управлявайки дейността в сегмента на корпоративните клиенти. Тя участва активно в кредитния процес на банката и отговаря за постигане на бюджетните ѝ цели.

През 2023 г. в състава на Управителния съвет са участвали и следните членове:

- **Иван Валентинов Церовски** – Член на УС и изпълнителен директор от 20.01.2023 г. до 10.06.2024 г.
- **Марияна Димитрова Петкова** – Председател на УС (от 13.06.2022 г. до 12.01.2023 г.) и член на УС и изпълнителен директор от 13.06.2022 г. до 16.03.2023 г.
- **Крум Георгиев Георгиев** – Член на УС от 07.07.2021 г. до 14.02.2023 г.

КОНТРОЛНА СРЕДА

ББР и дружествата от Групата на банката следват управленска философия и оперативен стил, подчинени на принципите на консервативност при изпълнение на възложените по силата на Закона за ББР стратегически цели.

Организационният модел на функциите по управление и контрол на риска е изграден в съответствие с модел с три линии на защита, чиито основни роли включват:

Първа линия на защита

Обхваща управление на риска от бизнес звената и тези, поемащи риск - управления „Корпоративни клиенти“, „Инвестиционно банкиране и проектно финансиране“, „Финансови инструменти“, „Проблемни вземания“ и „Трежъри“. Тяхната дейност се подпомага от управления „Правно“, „Кредитна администрация“, „Сигурност“, „Финанси“, „Операции“ и „МФИ и Европейски фондове“, които оценяват и анализират изпълненията на вътрешни и регулаторни ограничения и подпомагат дейността по вземане на решения при поемането и управлението на рисковете. На това ниво управлението на риска се осъществява чрез залагането на подходящи контроли и процедури.

Втора линия на защита

Осигурява независима оценка, контрол и управление на риска от звената, изпълняващи контролни функции, независими от тези, поемащи риск - управления „Риск“ и „Регулаторно съответствие и контрол“. Управление „Риск“ изпълнява дейности, свързани с идентифициране, управление, измерване, контрол и отчитане на рисковете, стрес тестове, мониторинг на лимити и докладване тяхното изпълнение в съответствие с утвърдените процедури за ескалация. Управление „Регулаторно съответствие и контрол“ отговаря за спазването на регулаторната рамка, включително за адаптацията на вътрешната нормативна база и организацията на процесите в ББР и Групата на ББР към настъпилите и/или предстоящи промени. Управление „Предотвратяване изпирането на пари и измами“ осъществява контрол по отношение предотвратяване на изпирането на пари и финансиране на тероризма. Втората линия на защита е организационно независима от първата и осъществява превантивен и текущ контрол.

Трета линия на защита

Се осъществява от Вътрешния одит на Групата (ВОГ). Той извършва независим преглед на всички дейности в ББР и дружествата от Групата на ББР, подлежащи на независима оценка, спрямо изградената система от вътрешни правила и адекватността им, спрямо външната нормативна среда, вътрешно-контролните механизми и системите за управление на рисковете, покриващи дейностите на банката и Групата.

С откритите от него слабости и пропуски се подпомагат функциите на другите нива на защита в процеса на разработване и развиване на вътрешни правила и процедури с цел подобряване ефективността по управление на риска.

Ръководството възлага правомощия и отговорности за оперативната дейност в съответствие с детайлно разработена вътрешнонормативна база, съобразена с действащото национално и европейско законодателство. С цел гарантиране на взаимоотношенията по отчетността, докладването и йерархията на правомощията са създадени редица специализирани комитети към УС и НС на ББР.

Банката е изградила информационна система, включително свързани с нея бизнес процеси, осигуряващи необходимото качество и контрол на финансовата отчетност и комуникация.

Одитният комитет на ББР информира управителните органи за резултатите от задължителния финансов одит, наблюдава процеса на финансово отчитане, ефективността на вътрешната контролна среда, контролира създаването и промяната на счетоводни политики от страна на банката и дъщерните дружества, навременното и надеждно предоставяне на финансова информация, обсъжда и приема годишния доклад за дейността по вътрешен одит, наблюдава изпълнението на одитния план, преглежда проектите на одиторски доклади и идентифицира ключови въпроси, отговаря за процедурата за подбор на регистрирания одитор и препоръчва назначаването му, изготвя годишен доклад и др.

— УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА

При управление на рисковете ББР прилага политики и процедури, базирани на добрите банкови практики. В хода на обичайната си дейност банката е изложена на различни рискове, които биха могли да доведат до загуби и влошаване на финансовата ѝ стабилност. Те се идентифицират, измерват и ограничават до приемливи нива чрез лимити, отразяващи склонността на ББР да поема конкретни рискове, за да постигне своите стратегически цели.

Процесът на управление на рисковете е съществен за доходността на банката, като основните, на които тя е изложена, са: кредитен, пазарен, ликвиден и операционен риск.

Кредитен риск

Управлението на кредитния риск е ключово в дейността на ББР, тъй като той е основният, на който институцията е изложена. Извършва се в съответствие със Закона за ББР, действащите закони и подзаконови нормативни актове на държавата, регламентиращи кредитната дейност, утвърдените международни норми и установените добри банкови практики.

В банката се използват модели за генериране на вътрешен рейтинг за оценката и управлението на кредитния (вкл. контрагентния) риск по експозициите. Създадени са органи за наблюдение, контрол и оценка на качеството на кредитния портфейл. Въведени са механизми за текущо проследяване, отчитане и управление на кредитните експозиции. В ББР е въведена и система от лимити за концентрация по икономически отрасли, региони и инструменти.

Пазарен риск

ББР поддържа минимални открити валутни позиции, следствие на операции, възникващи в хода на банковата дейност. Заедно с общата валутна позиция те се проследяват ежедневно.

Тъй като банката се финансира с привлечен от международни финансови институции ресурс, тя се стреми тези активи и пасиви да са деноминирани в евро или в лева.

ББР има балансирана структура на лихвеночувствителните си активи и пасиви и поддържа съответствие между периодичността в промяната на лихвите, както и между приложимите референтни лихвени проценти.

В банката е въведена система от лимити за приемливо количествено въздействие при различни шокови сценарии, която отразява ефекта от промените в пазарните лихви върху нетния лихвен доход. Извършват се и анализ на несъответствията и лихвени стрес-сценарии.

Операциите на паричния и капиталов пазар също се контролират чрез система от лимити, отразяващи рисковия профил на инвестициите. Те са определени по параметри на портфейла като контрагент, финансов инструмент, матуритет и др.

Банката инвестира свободните си средства в портфейл от ценни книжа, емитирани от надеждни институции, с висока ликвидност и кредитно качество. През 2023 г. ББР не поддържа търговски портфейл.

Ликвиден риск

ББР наблюдава ежедневно и поддържа достъп до ликвидност за обезпечаване на несъответствията между входящите и изходящите парични потоци. Измерват се и се проследяват ликвидните буфери и допълнителните източници на финансиране при пазарни и идиосинкратични шокове. Банката поддържа адекватно ниво на висококачествени ликвидни активи и стабилни източници на финансиране в съответствие с утвърдените лимити и ограничения, определени съгласно рисковия ѝ толеранс.

Операционен риск

За управлението на операционния риск ББР прилага системен подход за измерване, установяване на зависимости с други видове риск и прилагане на мерки за ограничаване на влиянието му върху финансовия резултат и върху капитала на банката. Регистрират се всички операционни събития, възникващи в дейността ѝ, като се идентифицира и управлява пълният набор от операционни рискове.

— УСТОЙЧИВОСТЬ И СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТЬ

ESG И ЗЕЛЕНА ТРАНСФОРМАЦИЯ

Като банка за развитие ББР е ориентирана към подкрепа за бизнеса с **добавена стойност** и **положително въздействие** и **не цели максимизиране на печалбата**. Ключово в актуализираната стратегия на банката за периода 2021-2023 г. бе устойчивото финансиране и предоставяне на т. нар. **зелени кредити**.

Кризите през последните години провокираха все повече компании към **отговорното инвестиране**, което включва както обществения, така и **екологичния интерес** (ESG – Environmental, Social and Governance). Ролята на банките в реализирането на ESG практиките е от съществено значение, тъй като те могат да определят доколко един проект е „зелен“, да създават **критерии** за това, да натрупат информационни бази данни, да изготвят регистри на индикаторите, които верифицират зелените инвестиции на компаниите, както и да подпомогнат клиентите си в по-задълбоченото разбиране на темата.

Подпомогната от консултанти на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ), през 2023 г. Българската банка за развитие изпълни проекта **Green Gateway**. Целта му бе създаване на методология за финансиране на **прехода към зелена, кръгова и устойчива икономика**, и **пакет за оценяване на рисковете** и готовността на малките и средните предприятия.

Банката стартира и нови програми, подкрепящи прехода към зелена икономика:

Оборотно финансиране за фирми със сключен договор за изпълнение на СМР с контрагенти, спечелили безвъзмездна финансова помощ за реализиране на проекти по европейски и национални програми, вкл. за енергийна ефективност

Гаранционна програма за ВЕИ за домакинства – мостови заеми за физически лица, одобрени за безвъзмездно финансиране за замяна на енергийни източници на твърдо гориво (печка, котел или камина) с възобновяеми.

Същевременно стартира и Програма за **директно финансиране InvestEU – Устойчивост** и през 2023 г. успешно беше финансиран първият клиент.

Сериозен беше интересът към програмата **„Финансиране на зелена енергия“**, предлагаща проектно финансиране за **фотоволтаични съоръжения**. Отпуснати са **35 броя** на обща стойност от **30 млн. лв.**

В контекста на цялостната зелена политика, включително прехода към финансиране на проекти с нулеви емисии, Българската банка за развитие се стреми **да намали и собственото си въздействие върху околната среда**. През 2023 г. бе направена поредната инвентаризация на въглеродните ѝ емисии, като бяха отчетени всички препоръки за управлението им. Докладът показва **намаляване на парниковите емисии от банката** с 16 тона CO₂ еквивалент спрямо предходната година, което се равнява на годишното потребление на 4 домакинства. Основното редуциране е в резултат на понижено потребление на горива и електричество.

УСКОРЕНИ СЪПКИ КЪМ ДИГИТАЛИЗАЦИЯ

През изминалата година бяха **автоматизирани редица процеси** в ББР и дъщерните ѝ дружества. Беше извършена **успешна миграция на информационните системи** на дъщерните дружества (НГФ, ФКИ и ББР Микрофинансиране) към съвременна платформа **BrightOS** на фирма СиСофт. Беше внедрен **модул за отчети** (Reporting), където се изготвят автоматично предварително дефинирани отчети.

Стартира проект за изграждане на **система (CapitalBridge) за автоматизиране на анализа на данни** и отчитане към финансови институции.

В банката бяха въведени и редица нови процеси в посока дигитализация и ограничаване потреблението на хартия:

- **Електронно подаване и управление на документи** в системата за документооборот DocuWare – предложения до Управителния и Надзорния съвет, решения и протоколи, издадени пълномощни, договори с доставчици и др.
- Изграждане на **Wi-Fi мрежи** за служители и за гости с цел оперативност при провеждането на работни срещи и достъп до информационни ресурси
- Повишена бе **информационната сигурност при отдалечен достъп** с изграждането на VPN с двуфакторна идентификация.

През септември 2022 г. ББР стартира дигиталната платформа **Business Booster** в помощ на ММСП. На този етап проектът предлага възможност за **онлайн кандидатстване за финансиране до 100 000 лева**. Business Booster е огромно улеснение за нуждаещите се от финансиране микро, малки и средни компании в страната, тъй като банката не разполага с клонова мрежа. Всички необходими документи се попълват и подписват изцяло онлайн. За създаването на фирмен профил е необходимо попълването на данни за фирмата, които се проверяват автоматично посредством API интеграция в няколко регистъра. Документите се подписват с **квалифициран електронен подпис**. За доставчик на удостоверителната услуга е избрана компанията Евротръст.

В момента е иницирано разработването и внедряването на **бек офис система**, която ще ускори разглеждането на искания за кредит – **Credit Quest**.

Business Booster предлага още безплатна „**Бизнес академия**“, в която са включени: обучение с наръчници, видеоуроци и дигитална библиотека, където се публикуват всички необходими бланки и документи за започване на бизнес, както и специален инструмент за **създаване на бизнес план – Business Plan Wizard**. Новата дигитална платформа на ББР дава възможност за лесно и безплатно откриване на **онлайн магазин** с вграден модул за издаване на фактури.

СОЦИАЛНА ОТГОВОР- НОСТ И ПОЛИТИКА НА МНОГООБРАЗИЕ

Екология, образование, култура, предприемачество, здравеопазване – Българската банка за развитие традиционно посвещава на тези значими за обществения живот сфери своята **мисия за корпоративна социална отговорност**.

Предприемачество

В контекста на подкрепа за **стартиращи иновативни бизнеси**, през 2023 г. ББР беше партньор за трета поредна година на **акселераторската програма Beat UP lab** на Българската фондова борса. Нейната цел е да отличава **иновативни български фирми** с устойчиви бизнес модели, да им дава видимост пред потенциални инвеститори, както и да повишава тяхното знание относно възможностите за финансиране.

ББР продължи активното си участие в събития и форуми, насочени към развитие на **предприемаческата екосистема**. Банката бе домакин на среща с асоциациите и фондове за рисков капитал, както и на среща за **защита на интелектуалната собственост** на бизнеса с участието на изпълнителния директор на Службата на Европейския съюз за интелектуална собственост (EUIPO) Андреа Ди Карло.

Култура и образование

През 2023 г. ББР стана партньор на световноизвестния **Фестивал на светлините LUNAR**. На 11 май върху впечатляващата сграда, проектирана от чеха Антонин Колар след Освобождението, бе прожектирано 3D мапинг шоу „Безкрайната Вселена“. Фасадата на ББР бе избрана за екран на изкуството и на легендарната българска илюстраторка Текла Алексиева, позната от кориците на „Библиотека Галактика“.

ББР подкрепи и целогодишната менторска програма **“Скритите таланти на България”**, която дава шанс за кандидатстване в университет или професионална реализация на даровити младежи, лишени от родителска

грижа или от социално слаби семейства. Програмата предоставя достъп до частни уроци, семинари, работа с индивидуален ментор, стипендии, учебници и всичко необходимо за успеха на талантливите младежи.

Уязвими групи

Като част от своята корпоративна социална отговорност ББР е помагала на редица фондации и каузи, създавала е партньорства с организации, перспективи и шансове за по-добро бъдеще. Банката има изградена през годините репутация за **ангажираност към важни за обществото проблеми**. В продължение на тази практика, през 2023 г. тя подпомогна **Фондация „За нашите деца“**, която от три десетилетия обединява професионалисти по ранно детско развитие, психолози, физиотерапевти, логопеди, рехабилитатори, специални педагози и хора, посветени на мисията за подкрепа развитието на децата.

НФ „Св. Никола“ е една от най-старите хуманитарни неправителствени организации, която подкрепя домовете за изоставени деца, възрастни хора и лица с увреждания, а ББР традиционно подпомага коледните и великденски кампании на фондацията.

Българската банка за развитие винаги се е отзовавала при внезапни и тежки събития, причиняващи **здравни и хуманитарни кризи**. През изминалата година наводнението в Царево нанесе сериозни материални щети и доведе до загуба на човешки животи. Банката оказва съдействие на Община Царево в усилията ѝ да осигури навременна помощ на пострадалите от бедствието.

Здравеопазване

ББР е традиционен партньор на президентската инициатива **„Българската Коледа“**, чиято мисия е да даде решение на проблеми, свързани с болничната помощ и детското здравеопазване. Чрез нея се подпомага

лечението на стотици деца, възстановяването им след тежки заболявания и операции, осигуряват се средства за диагностика и съвременно оборудване за болниците в страната.

Лекуването и оздравяването зависят еднакво от условията и качеството на лечение, но и от емоционалното състояние на децата, за които медицинските манипулации увеличават риска от трайни емоционални травми. Кампанията „Светулка“ на фондация „За Доброто“ търси решение на този проблем. В рамките на инициативата се ремонтират и рисуват болничните стаи, изграждат се обособени пространства, където малчуганите могат да се забавляват с книги за четене, материали за рисуване, „домашно кино“, стени за рисуване и други. Кампанията включва добри практики и обучение за работа с децата от страна на персонала. Подкрепата на ББР за „Светулка“ и през 2023 г. дава възможност на фондацията да реализира проекти в още болнични заведения в страната.

Около 200 деца от цяла България чакат за прием в **Клиниката по уши, нос и гърло на ИСУЛ**. Тя е единствена в Западна България, в която се поставят кохлеарни импланти на деца с увреден слух, но разполага с едва 11 легла. ББР подпомогна разширяването и реновирането на детското УНГ отделение в университетската болница.

Банката се включи с подкрепа и за **Фондация „Даная“**, създадена в памет на 15-годишната Даная, която изгуби битката за живота си, но спаси 4 други живота чрез донорство и продължи да бъде двигател на доброто. Целите, които фондацията си поставя, са интегрирането на съвременни стандарти в детското здравеопазване и изграждането на функционална и добре работеща детска болница в България.

Екология

Опазването на околната среда и борбата с климатичните промени са основополагащи за корпоративните ценности и акцент в работата на Българската банка за развитие. През годината тя беше активен участник в събитията, посветени на зелената трансформация и устойчивите инвестиции, като конференциите **Green Transition, Be Renewable, Green Smart Growth** и др.

В синхрон със своята **„зелена“ визия** ББР организира поредица от **еко инициативи**, които допринасят за чиста околна среда. В две последователни акции служителите на банката работиха за обновяването и реновирането на зони за отдих в Лесопарк „Западен Парк“ и в местността „Златните мостове“ в Природен парк „Витоша“. Еко акцията през есента бе насочена към увеличаване на „зелените дробове“ на София със засаждане на горичка от японски вишни, кедри и ясен в Южния парк.

Политика на многообразие

Българската банка за развитие следва политика на многообразие, която отчита ползите от различията на работното място и подчертава **значимостта на индивидуалните умения**, вместо да се фокусира върху отделни критерии и принципи, които могат да бъдат повод за дискриминация. Приоритет на институцията е създаването на такива условия на труд, при които всеки служител да има възможност да развие своите възможности и потенциал, създавайки добавена стойност.

Банката насърчава кариерното развитие на своите служители и равенството между половете, като през 2023 г. **45% от ръководните постове** в ББР се заемат от **гами**.

ГОДИШЕН ОТЧЕТ

2023

www.bdbank.bg